

OD POLICJI PAŃSTWOWEJ DO POLICJI

podinsp. Daniel Głowacz

radca Wydziału Historii Policji
i Edukacji Społecznej Gabinetu KGP

nadkom. Zbigniew Bartosiak

radca Wydziału Historii Policji
i Edukacji Społecznej Gabinetu KGP

POLICJA PAŃSTWOWA

Wraz z odzyskaniem przez Polskę niepodległości rozpoczęły się prace nad utworzeniem jednolitej formacji bezpieczeństwa o charakterze policyjnym. Oficjalny rządowy projekt ustawy o Straży Bezpieczeństwa przedstawiono w Sejmie 16 maja 1919 r. Projekt wskazywał na potrzebę uregulowania stosunków panujących w dziedzinie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. Ostatecznie Sejm RP przyjął ustawę powołującą nową jednolitą w skali kraju formację policyjną 24 lipca 1919 r., nadając jej nazwę Policja Państwowa. W pierwotnej fazie prac ustawowych formacja policyjna miała nosić nazwę Straż Bezpieczeństwa. Z chwilą wejścia w życie ustawy o Policji Państwowej formalnie przestały istnieć dotychczas działające formacje porządku publicznego, takie jak: milicje ludowe, policje komunalne, milicje obywatelskie, komitety obywatelskie, miejskie straże obywatelskie, żandarmerie krajowe, straże kolejowe, straże rzeczne. Wdrażanie nowej organizacji Policji Państwowej trwało przez kilka lat. Obejmowało swoim zasięgiem również tereny kresów wschodnich i Śląska. Działania wojny polsko-bolszewickiej (1919–1921) utrudniały prace organizacyjne nowo powołanej formacji, która również angażowała swoje siły w zmagania wojenne.

Przebieg tworzenia organizacji Policji Państwowej ilustruje zapis w *Skrypcie do użytku wewnętrznego Normalnej Szkoły Fachowej dla Szeregowych w Mostach Wielkich*.

Po odparciu najazdu bolszewickiego przy Komendzie Głównej Policji Państwowej utworzona została Komenda Policji Tere-

nów Przyfrontowych i Etapowych, na czele której postawiony został inspektor Tadeusz Brożek. Z ramienia tej komendy tworzone były oddziały policyjne, którymi obsadzano odbierane przez armię polską tereny. W grudniu 1921 roku zostaje na ziemi wschodnie rozciągnięta moc obowiązującej ustawy o Policji. W stanie odrębności pozostaje nadal tylko policja Śląska autonomicznego województwa.

Rozporządzenie Prezydenta RP o Policji Państwowej w art. 1 wskazuje, że *Policja Państwowa jest jednolitym zorganizowanym na wzór wojskowy korpusem przeznaczonym do utrzymania bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego*.

Pierwszym Komendantem Głównym Policji Państwowej, w stopniu inspektora generalnego, został w dniu 24 lipca 1919 r. Władysław Henszel. Funkcję pełnił do kwietnia 1922 r. Jego głównym zadaniem było przeprowadzenie unifikacji struktur policyjnych na ziemiach pozaborowych. Sytuacja polityczna w kraju i czas wojny polsko-bolszewickiej nie sprzyjały realizacji zadania. Na mocy rozporządzeń Rady Obrony Państwa z dnia 30 lipca oraz z dnia 6 sierpnia 1920 r. Policja Państwowa została objęta całkowitą militaryzacją. Przejawem militaryzacji było m.in. podporządkowanie policji władzom wojskowym i przejęcie roli żandarmerii wojskowej.

W roku 1920 zostały wprowadzone jednolite stopnie policyjne niemające charakteru stopni wojskowych. Dlatego też komendanci główni Policji Państwowej chętniej używali mundurów wojskowych (sami będąc w stopniu wojskowym np. pułkownika czy generała). Wciąż trwał proces unifikacji służby policyjnej. Od kwietnia 1922 r. funkcję komendanta głównego Policji Państwowej pełnił Wiktor Hoszowski. Był to trudny

POLICJA PAŃSTWOWA

NA PODSTAWIE PLANÓW Z OKRESU MIĘDZYWOJENNEGO
OPRACOWANO W CLK KGP

Ilustracja stopni policyjnych wprowadzonych w 1920 r. (źródło: Dz. U. RP z 1920 r. Nr 26, poz. 159).

okres wewnętrznego niepokoju politycznego w kraju. 20 maja 1922 r. komendant główny Policji Państwowej wprowadził z mocą rozporządzenia instrukcję służbową.

Zmiany w regulacjach prawnych pozwoliły na utworzenie urzędu śledczego przy każdej komendzie okręgowej. Instrukcja służbowa określała zadania okręgowych urzędów śledczych, tj. prowadzenie dochodzeń w sprawach skomplikowanych o poważnym znaczeniu, instruowanie i kontrolę policji śledczej. Natomiast ekspozytury śledcze wykonywały bezpośrednią obserwację, współpracę z siecią konfidentów i zadania w zakresie wykrywania przestępstw i ścigania przestępców. Podpułkownik Wojska Polskiego nadinspektor Policji Państwowej Wiktor Hoszowski zakończył pełnienie swojej funkcji w marcu 1923 r.

Po zabójstwie prezydenta Gabriela Narutowicza od marca 1923 r. obowiązki komendanta głównego Policji Państwowej pełnił pułkownik WP Michał Bajera (jednocześnie dyrektor Departamentu MSW). W okresie sprawowania przez niego funkcji komendanta, tj. do lipca 1923 r. przeprowadził zmiany kadrowe, m.in. zwolnił ze stanowiska kilku wyższych funkcjonariuszy oraz dokonał zmian personalnych w komórkach odpowiedzialnych za bezpieczeństwo państwa. Ponadto przeprowadził operację dogłębnej reorganizacji wywiadu policyjnego.

W lipcu 1923 r. na czele Policji Państwowej stanął inspektor Policji Państwowej Marian Borzęcki. Od początku zaangażowany w organizowanie policji, był osobą łączącą teorię policyjnej służby z praktyką. Dążył do utrzymania samodzielności służby policyjnej i jej unowocześnienia. Na czas sprawowania przez niego funkcji komendanta głównego PP przypadają wydarzenia zamachu majowego (1926 r.). Policja Państwowa nie angażowała się w walki po żadnej stronie, wykonywała swoje rutynowe zadania. Okres ten, ze względu na zmiany polityczne i budowanie nowej filozofii funkcjonowania państwa, był trudnym sprawdzianem dla PP. W listopadzie 1926 r. Marian Borzęcki został zwolniony ze stanowiska. Do 1925 r. utworzono na terenie całego kraju szesnaście komend okręgowych i Komendę Główną Policji Województwa Śląskiego. W 1927 r. działały już 273 komendy powiatowe.

Zaufanie, jakim marszałek Józef Piłsudski darzył pułkownika Janusza „Jagryma” Maleszewskiego, było przesłanką do mianowania go na stanowisko komendanta głównego Policji Państwowej w listopadzie 1926 r. W styczniu 1928 r. w gazecie policyjnej „Na Posterunku” komendant tak charakteryzował cechy policjanta: *Uczciwość, odwaga, energia i stanowczość, grzeczność i uprzejmość muszą cechować polskiego policjanta. Tylko wtedy, jeśli będzie posiadał te przede wszystkim cnoty i zalety, będzie on mógł sprostać licznym i ciężkim włożonym nań zadaniom i osiągnąć w ten sposób największą radość życia – poczucie należytego spełnienia obowiązku.*

Władze sanacyjne dbały o wyszkolenie i wyposażenie policjantów. Wprowadzono system ciągłego doszkalania i rotacji funkcjonariuszy (np. przenoszono ich z pracy śledczej do ogólnej, z dużych miast do mniejszych i odwrotnie, tak aby mogli zdobyć doświadczenie w różnych warunkach). Szkolenia obejmowały również zapoznanie się z nowymi metodami śledczymi, technikami ujawniania dowodów (daktyloskopia itp.).

Uzupełniono wyposażenie Policji o środki i urządzenia niezbędne do wypełniania jej zadań (broń, specjalistyczne la-

boratoria, psy policyjne itd.). Istotne znaczenie miało także polepszenie sytuacji materialnej funkcjonariuszy (wzrost wynagrodzeń), choć nadal pozostawała ona daleka od oczekiwań. Warto również podkreślić odciążenie Policji od zadań łączących się z wykonywaniem wielu drobnych, chociaż uciążliwych i czasochłonnych czynności (jak utrzymywanie porządku na placach i targach, doprowadzanie „niepokornych” petentów do urzędów administracji publicznej itp.), co pozwalało jej się skupić na realizacji zadań policyjnych.

Komendant Janusz Maleszewski rozpoczął reorganizację szkolnictwa policyjnego. Wynikało to z przekonania o podstawowym znaczeniu odpowiedniego przygotowania zawodowego policjanta do służby. 25 maja 1928 r. powołano do życia dwa rodzaje szkół: szkołę oficerską w Warszawie oraz szkoły dla szeregowych w Żyrardowie, Sosnowcu i Mostach Wielkich (w trakcie budowy). Szkoły zostały podporządkowane bezpośrednio komendantowi głównemu. Ważne dla procesu szkoleniowego było stworzenie nowoczesnego programu kształcenia funkcjonariuszy policyjnych, który został zatwierdzony 3 czerwca 1928 r. W 1929 r. zorganizowano pierwsze kursy specjalistyczne dla policji śledczej i kobiecej.

W listopadzie 1929 r. zostało utworzone muzeum policyjne, które gromadziło w trzech działach: historycznym, organizacyjnym i kryminologicznym eksponaty dotyczące organizacji, działalności służbowej i życia policji. Ujednolicono wyposażenie policjantów w broń osobistą, rewolwery Nagant w liczbie 4 tys. sztuk, produkowane w kraju. W 1930 r. 85% jednostek policyjnych uzyskało połączenia telefoniczne. W tym samym roku zorganizowano lotnictwo policyjne. Pod koniec 1930 r. policja dysponowała następującymi środkami lokomocji: 92 samochodami osobowymi, 34 ciężarowymi, 70 motocyklami, 1119 rowerami, 15 łodziami motorowymi, 3 ślizgowcami.

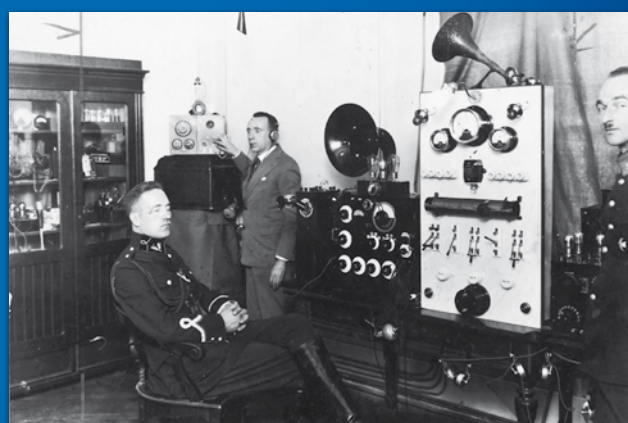
Trwająca niemal 9 lat – najdłuższa kadencja komendanta głównego Policji Państwowej – wywołała wiele pozytywnych skutków dla formacji. Należy to zaznaczyć tym bardziej, że czas wprowadzanych innowacji przypadł na okres światowego kryzysu finansowego po 1929 r.

W styczniu 1935 r. kierowanie Policją Państwową objął generał dywizji WP (generalny inspektor PP) Józef Kordian Zamorski. Studiował malarstwo w Akademii Sztuk Pięknych Krakowie u Józefa Mehoffera (podobnie jak jeden z jego poprzedników – gen. WP Kazimierz Młodziejowski – komendant główny Policji Komunalnej i Milicji Ludowej pełniący tę funkcję do 28 maja 1918 r.). W 1936 r. ukazał się pierwszy numer dwumiesięcznika „Przegląd Policyjny”, który zawierał profesjonalne treści z obszaru pracy policyjnej. Pismo zdobyło uznanie na arenie europejskiej. W tym samym roku zostały przywrócone stopnie policyjne w dużej części adekwatne do wojskowych, a także wprowadzono nowy wzór umundurowania.

We wrześniu 1939 r., kiedy wybuchła II wojna światowa, formacja policyjna liczyła około 35 tys. osób. Według planów przedwojennych, na obszarze, na którym nie obowiązywał stan wojenny, miała podlegać komendantowi głównemu PP, a tam gdzie był wprowadzony – naczelnemu wodzowi. Miał nią kierować szef żandarmerii. Plany te nie zostały zrealizowane z uwagi na błyskawiczną ofensywę wojsk niemieckich i późno wydany rozkaz o militaryzacji PP (10 września 1939 r.). Komendant Józef Kordian Zamorski wraz z członkami aparatu władz centralnych opuścił Warszawę 6 września 1939 r., a następnie ewakuował się do Rumunii.

FUNKCJONARIUSZE POLICJI PAŃSTWOWEJ PODCZAS PEŁNIENIA SŁUŻBY

zdj. archiwum Z. Bartosiaka; *Dziesięciolecie służby bezpieczeństwa w Polsce odrodzonej*, wyd. Gazety Administracji i Policji Państwowej w Warszawie, Warszawa 1925; wystawa fotografii „Policja Państwowa 1919–1939” ze zbiorów Narodowego Archiwum Cyfrowego i Gabinetu Komendanta Głównego Policji

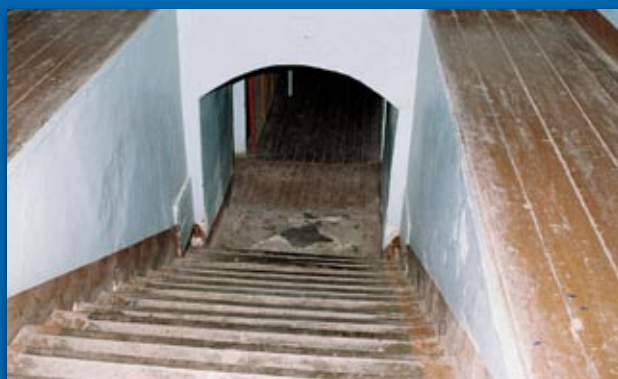
POLICJANCY OFIARAMI ZBRODNI KATYŃSKIEJ

„Był policjantem, to wystarczy, by go rozstrzelać” – w ten sposób pieczętowano los zdecydowanej większości policjantów wziętych do niewoli sowieckiej po 17 września 1939 r. Według szacunkowych danych w tym okresie na Kresach Wschodnich internowano 12 tys. funkcjonariuszy i pracowników policji. Jeńcy byli gromadzeni w obozach, które organizowano na przełomie października i listopada 1939 r. Do obozu

„BYŁ POLICJANTEM, TO WYSTARCZY, BY GO ROZSTRZELAĆ”

Ostaszków – tablica przed klasztorem, w którym więziono funkcjonariuszy Policji Państwowej

Zejście do piwnicy, w której dokonywano egzekucji. Dawna siedziba NKWD w Twerze

Uroczystości ku czci pomordowanych w Miednoje, 2012

w Ostaszkowie przetransportowano nie tylko policjantów, ale również żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza, Żandarmerii Wojskowej, funkcjonariuszy Służby Więziennej, urzędników wymiaru sprawiedliwości, osadników wojskowych i duchownych, m.in. 240 oficerów policji i żandarmerii, 775 podoficerów policji i 4924 szeregowych policji. Obóz zorganizowany był na wyspie Stołbnyj jeziora Seliger, w zabudowaniach poklasztornych. Warunki bytowe były bardzo trudne ze względu na niskie racje żywnościowe oraz słabo ogrzewane pomieszczenia.

Decyzja o losie jeńców z Ostaszkowa zapadła 5 marca 1940 r. podczas posiedzenia Biura Politycznego Komitetu Centralnego Wszechzwiązkowej Komunistycznej Partii (bolszewików). Stalin, Woroszyłow, Mołotow, Mikołaj i Kaganowicz podjęli decyzję o akceptacji wniosku Berii o rozpatrzenie w trybie specjalnym, z zastosowaniem kary śmierci przez rozstrzelanie, spraw 14 736 polskich jeńców, w tym 1030 oficerów i podoficerów policji, ochrony pogranicza i żandarmerii oraz 5138 szeregowych policji, żandarmerii, więziennictwa i wywiadu. Uzasadnienie wniosku brzmiało: „wszyscy oni – są zatwardziałymi, nie rokującymi poprawy wrogami władzy radzieckiej”.

Likwidację obozu w Ostaszkowie rozpoczęto 4 kwietnia 1940 r. Kolejne grupy jeńców przewożono do Kalinina (obecnie Twer), do budynku zarządu obwodowego NKWD (dziś Twerski Instytut Medyczny), gdzie w podziemiach gmachu przygotowano specjalną dźwiękochłonną celę. Tam strzałami w tył głowy zabijano jeńców, a następnie przewożono ich zwłoki do Miednoje, gdzie grzebano je na terenie ośrodka rekreacyjnego NKWD. Zbiorowe doły śmierci mieściły od 250 do 300 ciał. Prace ekshumacyjne i badawcze pozwoliły na ustalenie, że w tym miejscu znajdują się zwłoki 6288 jeńców z obozu w Ostaszkowie.

W Miednoje utworzono Polski Cmentarz Wojenny. Jest to największa nekropolia policyjna na świecie.

Jak dotąd nie poznano wszystkich miejsc kaźni i grobów policjantów zamordowanych na terenie byłego ZSRR.

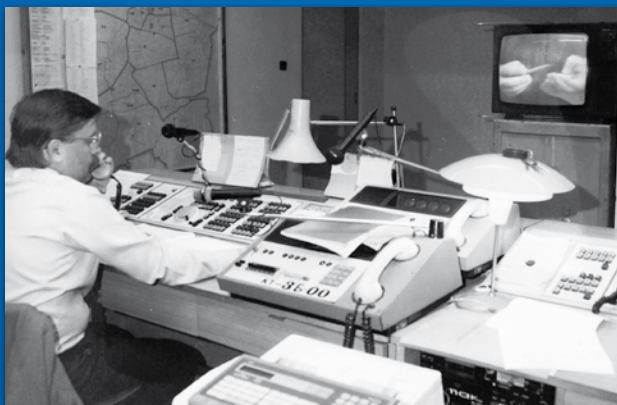
POLICJA POLSKA GENERALNEGO GUBERNATORSTWA

Wrześniowa klęska 1939 r. postawiła przed policjantami dylemat dotyczący dalszego pełnienia służby. Rozkazem Wyższego Dowódcy SS i Policji z dnia 30 października 1939 r. powołano do służby wszystkich funkcjonariuszy Policji Państwowej. Za niewykonanie tego polecenia groziły najsurowsze kary. Policja ta zwana była Policją Polską lub granatową (ze względu na kolor mundurów). Weszła ona w skład pionu niemieckiej policji porządkowej o ograniczonych uprawnieniach. Godło państwowe na czapkach policyjnych zastąpiono w większości przypadków godłami z herbami miast. Policjanci posiadali na wyposażeniu broń palną i amunicję.

Jesienią 1941 r. w strukturach AK został powołany Państwowy Korpus Bezpieczeństwa i Referat Policyjny 995, którego komendantem głównym został insp. Marian Kozielski.

Losy policjantów z tamtego okresu były bardzo różne. Wielu z nich współpracowało z organizacjami konspiracyjnymi. Straty funkcjonariuszy PP w czasie okupacji hitlerowskiej były znaczne. Wielu policjantów zostało aresztowanych, część trafiła do obozów zagłady. Ważnym momentem był wybuch powstania warszawskiego, w którym wzięli udział również policjanci. O tym, jak ograniczone zaufanie do „policji granatowej” miał

MILICJA OBYWATELSKA

okupant, świadczy to, że plany niemieckie na wypadek wybuchu powstania nie zakładały użycia sił PP, tylko rozbrojenie, aresztowanie funkcjonariuszy, a nawet rozstrzelanie, jak też postąpiono z wszystkimi funkcjonariuszami XXII komisariatu przy ulicy Wolskiej w Warszawie. Okupant umieścił funkcjonariuszy PP na liście osób, które po wybuchu powstania miano zlikwidować.

Korpus Policji Państwowej został rozwiązany rozporządzeniem Krajowej Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 1944. Równoległe Policja Państwowa została rozwiązana dekretem PKWN z dnia 15 sierpnia 1944 r. o rozwiązaniu Policji Państwowej (tzw. granatowej policji). Zaraz po zakończeniu wojny, jeszcze w roku 1945, po dokonanej przez nową władzę weryfikacji, część policjantów dopuszczono do pełnienia służby w powołanej Milicji Obywatelskiej. Jednakże komuniści negatywnie ocenili Policję Państwową, rozwiązując tę formację. Wielu z około tysiąca policjantów z byłej PP usunięto ze służby w MO po kolejnej weryfikacji w latach 1948–1949.

Dopiero przeszło 60 lat później doszło do rehabilitacji dobrego imienia Policji Państwowej i uhonorowania policjantów, którzy oddali życie za Ojczyznę. W dniu 25 lipca 2008 r. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwałą w sprawie uczczenia pamięci funkcjonariuszy Policji Państwowej II RP wyraził szacunek i uznanie dla Policji Państwowej II RP.

MILICJA OBYWATELSKA

7 października 1944 r. PKWN przyjął dekret o Milicji Obywatelskiej. MO została włączona w struktury resortu bezpieczeństwa. Oprócz zadań związanych z budowaniem i utrwalaniem władzy ludowej jednostki terenowe milicji realizowały standardowe zadania z zakresu zabezpieczenia porządku oraz wykrywania i ścigania sprawców przestępstw kryminalnych. Pierwszym komendantem głównym MO był gen. Franciszek Józwiak, pseud. Witold.

Przez cały okres swojego działania MO była w różny sposób związana z organami bezpieczeństwa PRL-u, co niewątpliwie negatywnie wpływało na opinie społeczeństwa o milicji. Szczególnie dotyczyło Zmotoryzowanych Odwodów Milicji Obywatelskiej. Oddziały te używane były m.in. do pacyfikacji demonstracji społecznych, a w roku 1981 uczestniczyły także w pacyfikacji kopalni „Wujek”. Milicja Obywatelska była najdłuższą funkcjonującą w historii Polski formacją policyjną. Formacją określaną jako „zbrojne ramię władzy”, od samego początku związaną z budującym nową powojenną rzeczywistość systemem politycznym. Nie zmienia to faktu, że Milicja Obywatelska miała również swoje osiągnięcia w zwalczaniu przestępczości kryminalnej. Stosowanie adekwatnych do tamtych czasów metod, wzbogacanych nowoczesnymi – jak na tamte czasy – technikami śledczymi, doprowadziło do rozwiązania kilku spraw, które wstrząsnęły ówczesną opinią publiczną, np. sprawy seryjnego mordercy określanego mianem „Wampir” ze Śląska. W latach osiemdziesiątych część milicjantów próbowała rozpocząć działalność związkową. Jednak opór ze strony ówczesnego kierownictwa resortu spraw wewnętrznych i szykany wobec organizujących związki nie doprowadziły do rozwinięcia i legalizacji ich działalności. Na związek zawodowy milicjanci musieli poczekać aż do zmian ustrojowych, kiedy to już w nowych ramach prawnych, pod nową policyjną nazwą, związkowcy mogli oficjalnie działać po zarejestrowaniu Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Policjantów w dniu 11 maja 1990 r.

POLICJA

Ostatecznie podczas zmian ustrojowych w kwietniu 1990 r. ustawą Sejmu zniesiono Milicję Obywatelską, a w jej miejsce powołano Policję, działającą w oparciu o zasadę apolityczności i współdziałania ze społeczeństwem. Pierwszym komendantem głównym Policji został w dniu 10 maja 1990 r. płk Leszek Lamparski.

Wraz ze zmianami ustrojowymi rozpoczął się w Policji proces zmian, wykraczających daleko poza zmianę nazewnictwa formacji. Kolejni komendanci główni kontynuowali rozpoczętą wraz z kwietniową ustawą wielopłaszczyznową transformację formacji policyjnej. Działania Policji zostały wyraźnie oddzielone od działań służb bezpieczeństwa państwa. Wyrazem tego jest chociażby zasada apolityczności formacji i jej funkcjonariuszy, realizowana poprzez ustawowy zakaz przynależności do partii politycznych.

Ustawa z 1990 r. zdefiniowała nową filozofię działania formacji, opartą na służbie na rzecz społeczeństwa, a w szczególności na rzecz lokalnych społeczności; formacji zdobywającej swoją służbą zaufanie społeczne i włączającej obywateli do współdziałania i współodpowiedzialności za bezpieczeństwo. Ta nowa filozofia wymagała nowych form działań policyjnych. Policja obok działań o charakterze represyjnym uruchamiała wiele działań prewencyjnych opartych na współdziałaniu z lokalnymi samorządami i społecznościami.

Lata 90. to dla Policji okres zmian strukturalnych ukierunkowanych na priorytety zbliżenia się do lokalnych społeczności. Jednym z elementów takich zmian w tamtym czasie było uwzględnienie możliwości organizowania posterunków policji lokalnej.

Wielopłaszczyznowe zmiany polskiej Policji zostały zauważone na arenie międzynarodowej. 27 września 1990 r., podczas Zgromadzenia Ogólnego Interpolu w Ottawie, ponownie przyjęto Polskę do tej organizacji. Od 1998 r. współpraca międzynarodowa m.in. z Interpolem odbywa się za pośrednictwem Biura Międzynarodowej Współpracy Policji KGP.

Wraz ze zmianą formacji zmieniły swoje oblicze policyjne wydawnictwa. Tygodnik „W Służbie Narodu” został zastąpiony przez „Magazyn Kryminalny 997” i „Gazetę Policyjną”, a następnie przez obecny tytuł „Policja 997”.

Lata 90. rozpoczęły nowy styl zarządzania polską Policją. Zaczęto korzystać z badań opinii publicznej i badań społecznych ocen poczucia bezpieczeństwa.

Trudności zmian transformacji ustrojowej miały wpływ na pojawienie się nowych rodzajów przestępczości. Ważnym wydarzeniem tamtego okresu, które poruszyło środowisko policyjne i opinię publiczną, było zabójstwo 25 czerwca 1998 r. byłego komendanta głównego Policji nadinsp. Marka Papały. Odpowiedzią na rosnące zagrożenia związane z przestępczością zorganizowaną było powołanie w 2000 r. Centralnego Biura Śledczego oraz nowe rozwiązania prawne, jak chociażby instytucja świadka koronnego.

1 stycznia 1999 r. to data reformy administracyjnej kraju, która wpłynęła również na strukturę organizacyjną Policji. Powołane zostały m.in. komendy powiatowe Policji.

Wraz z początkiem stulecia polska Policja podjęła wysiłki na rzecz przygotowania się do działania w ramach wspólnoty europejskiej, czego wyrazem było przyjęcie Polski do Europolu z dniem 1 listopada 2004 r. Już od marca 1992 r. policyjni

POLICJA

GRUPY REKONSTRUKCYJNE

zdj. Z. Bartosiak

eksperci uczestniczyli w międzynarodowych misjach pokojowych. Jedną z największych to misja w Kosowie.

Akcesja Polski do Unii Europejskiej, a w konsekwencji przystąpienie do Strefy Schengen postawiło przed Policją nowe wyzwania związane chociażby ze zniesieniem kontroli granicznych. Jednym z najważniejszych elementów związanych z nową sytuacją było wdrożenie zapisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2007 r. o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym (Dz. U. Nr 165, poz. 1170, z późn. zm.). Koordynacją współpracy w ramach SIS zajęło się Polskie Biuro SIRENE, które rozpoczęło funkcjonowanie w pełnym wymiarze od 10 września 2007 r. – w ścisłej współpracy z oficerami dyżurnymi Interpolu i Europolu.

W Policji wprowadzono nowoczesne rozwiązania informatyczne związane z bazami danych AFIS i KSIP oraz z systemami łączności. Na proces unowocześniania Policji ogromny wpływ miała ustawa z dnia 12 stycznia 2007 r. o ustanowieniu Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Biura Ochrony Rządu w latach 2007–2011 (Dz. U. Nr 35, poz. 213, z późn. zm.). Jej efekty to m.in. nowy tabor radiowozów w nowych barwach kolorystycznych, nowe wzory mundurów i podwyżki płac.

Obecność Polski w Unii Europejskiej stymulująco wpłynęła na funkcjonowanie Policji. Zmiany dotyczyły wszystkich obszarów jej działania. Policja stała się beneficjentem funduszy unijnych, z których finansowanie wzmocniło m.in. obszary

bezpieczeństwa w ruchu drogowym, łączności i informatyki, policyjne laboratoria. Z kolei w roku 2013 wszedł w życie program standaryzacji komend i komisariatów Policji. Celem programu, oprócz stworzenia jednolitych standardów jest wytworzenie nowej jakości obsługi interesantów oraz poprawa warunków pełnienia służby przez policjantów. Do końca stycznia 2014 r. wybudowano lub zmodernizowano 51 komend i komisariatów.

Policja stała się jednym z liderów w inicjowaniu działań profilaktycznych w obszarach związanych z bezpieczeństwem. Pomysły na profilaktykę są rozwijane we współpracy z partnerami społecznymi, wspólnie z Policją realizującymi idee społeczeństwa obywatelskiego. Przykładem rozwijania tego typu działań jest prowadzony od 2006 r. program „Profilaktyka a Ty” (wcześniej pod nazwą „Profilaktyka a Teatr”), skierowany do młodzieży i aktywizujący ją do działań na rzecz życia bez uzależnień i reagowania na patologie społeczne.

Policja rozpoczęła zmiany w systemie zarządzania, wprowadzając narzędzia zarządzania strategicznego, w tym w obszarach planowania, sprawozdawczości i oceny pracy Policji, i na ich podstawie formułując priorytetowe kierunki działania. Niezwykle ważne dla oceny całej formacji stały się badania opinii publicznej. Na ich podstawie wiemy, że od kilku już lat Policja cieszy się dużym zaufaniem społecznym, które sięgało na przestrzeni ostatnich lat nawet przeszło 70% respondentów dobrze oceniających pracę Policji.

Ważnym elementem wpływającym na takie odczucia społeczne jest wizerunek całej formacji, budowany przez wszystkich jej funkcjonariuszy. Jednym z aspektów praktycznej realizacji nowej jakości wizerunkowej Policji było wprowadzenie w roku 2012 nowego ceremoniału policyjnego.

Policja nieodmiennie kojarzy się z niepodległym bytem państwowym, czego istotny wymiar realizowany jest poprzez kultywowanie policyjnych tradycji, wyrażanie szacunku dla symboli narodowych. Do tych tradycji patriotycznych, ze źródłami sięgającymi Policji Państwowej, odnoszą się liczne grupy policyjnej rekonstrukcji historycznej. Nawiązując do Policji Państwowej II RP, 21 lipca 1995 r. Sejm RP ustanowił dzień 24 lipca świętem Policji.

W roku obchodów 95-lecia polska Policja, realizując swoje ustawowe zadania, jest jednym z istotnych filarów polskiej państwowości, a zdaniem Komendanta Głównego Policji nadinsp. dr. Marka Działoszyńskiego policjant jest wizytówką państwa.

Bibliografia

Komendanci główni polskiej Policji, pod redakcją Piotra Majera, Szczecin 2009.

Robert Litwiński, *Korpus Policji w II Rzeczypospolitej*, UMCS, Lublin 2010.

Zbiór przedmiotów PP do użytku wewnętrznego Normalnej Szkoły Fachowej dla szeregowych w Mostach Wielkich (II RP).

Summary

95 years - from the State Police to the Police

Along with regaining the independence by Poland works on creating the unified security body of police character started. The formal government bill on the Security Guard was presented in the Parliament on 16 May 1919. The project indicated the need to regulate relations in the field of protection of safety and public order. Eventually, the Parliament of the Republic of Poland passed a bill appointing on 24 July 1919 a new, unified in the scale of the country, police formation, naming it the State Police.

Tłumaczenie: Renata Cedro, WP CSP